

Dosarul nr. 2r-479/23
2-22066792-2r-03112023

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: G. Manole)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Panov, V. Cotorobai, M. Anton)

DECIZIE

27 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Popescu Valentin,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni
„Moldtelecom” împotriva lui Popescu Valentin cu privire la încasarea datoriei și
cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 28 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost restituit apelul declarat de Popescu Valentin ca fiind depus în afara termenului
legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a ț ă:

La 12 mai 2022, SA „Moldtelecom” depus cerere de chemare în judecată împotriva
lui Popescu Valentin, privind încasarea datoriei în sumă de 1965,83 lei, a sumei de 270
lei cu titlu de taxa de stat și a sumei de 200 lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 07 noiembrie 2022, a fost
admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de SA „Moldtelecom” împotriva
lui Popescu Valentin cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de
judecată. S-a încasat de la Popescu Valentin în beneficiul SA „Moldtelecom” datoria
pentru prestarea serviciilor publice de comunicații electronice în mărime de 1965,83 lei,
cheltuielile de judecată compuse din taxă de stat în mărime de 270 lei și cheltuielile de
asistență juridică în mărime de 200 lei, iar în total suma de 2435,83 lei (două mii patru
sute treizeci și cinci lei și 83 bani).

La 06 decembrie 2022, Popescu Valentin a depus apel împotriva hotărârii
Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 07 noiembrie 2022, solicitând admiterea
apelului și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, precum și încasarea
cheltuielilor de judecată.

Prin decizi din 06 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul
declarat de Popescu Valentin, Casată integral hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul
Centru din 07 noiembrie 2022 și trimisă cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, în alt
complet de judecată.

Prin hotărârea din 14 iunie 2023 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de SA „Moldtelecom”. S-a încasat de la Popescu Valentin în beneficiul SA „Moldtelecom” suma de 1 965,83 lei, cu titlu de datorie contractuală rămasă neachitată, suma de 270 lei, cu titlu de taxa de stat, achitată la depunerea cererii de chemare în judecată și suma de 200 lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru asistența juridică.

La 07 august 2023, prin intermediul poștei electronice, Popescu Valentin a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată împotriva hotărârii primei instanțe. Totodată, a indicat apelantul că apelul motivat îl va prezenta ulterior după ce vor lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe.

Prin încheierea din 28 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Popescu Valentin ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

La 26 octombrie 2023, prin intermediul poștei electronice, Popescu Valentin a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii din 28 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului Popescu Valentin a indicat că prima instanță a examinat cauza în absența sa, iar instanța de apel nu a luat în considerație că participanții la proces fizic nu au cum să cunoască data pronunțării hotărârii judecătorești.

A menționat că prin încheierea din 05 mai 2023 instanța de fond a fixat data de 14 iunie 2023 ședință de pregătire a cauzei și nu de examinare a cauzei în fond.

Astfel, susține că instanța de apel nu a luat în considerație că recurentul/apelantul nu a avut posibilitate să cunoască data pronunțării hotărârii, eronat a considerat că, dovada recepționării dispozitivului hotărârii prin intermediul oficiului poștal la data de 04 august 2023, nu este justificat pentru a declara apelul în termen, a trecut cu vederea că dispozitivul hotărârii nu este o hotărâre motivată și necesită timp de redactare și motivare, a ignorat faptul că dispozitivul hotărârii a fost publicat pe portalul instanței abia la 31 iulie 2023.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 28 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 24 octombrie 2021 la adresa electronică a lui Popescu Valentin: ppvalentin@gmail.com (f.d. 118).

Astfel, recursul declarat la 26 octombrie 2023 este în termen.

La 02 noiembrie 2023 în adresa SA „Moldtelecom” a fost expediată copia recursului declarat de Popescu Valentin, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 125), însă intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 14 iunie 2023 Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a admis acțiunea depusă de SA „Moldtelecom”.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 07 august 2023, prin intermediul poștei electronice, Popescu Valentin a depus cerere de apel nemotivată și netimbrată. Totodată, a indicat apelantul că apelul motivat îl va prezenta ulterior după ce va lua cunoștință cu hotărârea integrală a primei instanțe, fără însă a solicita repunerea în termen a apelului.

Ca urmare, prin încheierea din 28 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Popescu Valentin ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Popescu Valentin, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 14 iunie 2023, iar cererea de apel (nemotivată și netimbrată) a fost depusă de către Popescu Valentin abia la 07 august 2023, pe când termenul-limită de depunere a apelului *a expirat la 14 iulie 2023 inclusiv (vineri)*.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. ***La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.*** Totodată, trebuie

efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prin cerere invocă această solicitare. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că apelul a fost depus de către Popescu Valentin peste termenul legal de atac, însă apelantul nu a solicitat repunerea în termen a apelului, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din Codul de procedură civilă, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii apelului în termenul legal. Or, repunerea în termenul de atac se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din Codul de procedură civilă, care cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar *la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului*.

Prin urmare, Popescu Valentin, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, trebuia să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termen a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege. Or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelanții să înainteze personal această solicitare.

Subsecvent, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu pot fi reținute argumentul lui Popescu Valentin invocat în cererea de recurs precum că prima instanță a examinat cauza în absența sa. Despre emiterea hotărârii primei instanțe au aflat la 04 august 2023, când au recepționat dispozitivul hotărârii prin intermediul oficiului poștal, iar la 07 august 2023 a depus cererea de apel nemotivată. Respectiv, termenul de 30 de zile pentru depunerea apelului urmează să fie calculat începând cu 04 august 2023, când i s-a comunicat actul judecătoresc.

Or, legislația procesual civilă în vigoare cert stipulează că indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, *termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii*, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Mai mult ca atât, Popescu Valentin a cunoscut de existența prezentului litigiu, recepționând încă la data de 12 mai 2023 încheierea primei instanțe din 05 mai 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică (f.d. 100), în care instanța a fixat ședința de judecată pentru dezbateri judiciare pentru data de 14 iunie 2023, ora 10:00, ședință de judecată la care recurentul nu s-a prezentat.

De asemenea, la 09 iunie 2023, Popescu Valentin a depus referință asupra cererii de chemare în judecată (f.d. 102-103).

Circumstanțele menționate, denotă faptul că Popescu Valentin a cunoscut că prezenta cauză se află pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, însă cu toate acestea, contrar dispozițiilor art. 362 Cod de procedură civilă, ultimul nu și-a valorificat dreptul de a efectuat actul de procedură în termenul legal și nici nu a solicitat repunerea acestuia prin prisma art. 116 Cod de procedură civilă.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care reglementează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Dat fiind cele relatate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiată și legală încheierea din 28 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Completul reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate.

Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Completul accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Popescu Valentin.

Se menține încheierea din 28 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Moldtelecom” împotriva lui Popescu Valentin cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi